

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Explanatio In Psalmos

Complectens Psalmos à 101. ad 125.

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Dusseldorpii, 1764

VD18 15558428-001

Psalmus CI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53433)

Titulus, & argumentum: *Oratio pauperis, cum anxius fuerit, & in conspectu Domini effuderit precem suam.*

Hunc titulum habent omnes codices, qui & argumentum indicat. Est enim hic Psalmus formula quadam orandi, quâ uti poterit unusquisque pauper, & afflictus, cum valde anxius fuerit, & effundere voluerit precem suam ad Deum. Ecclesia hunc Psalmum numerat inter septem Pœnitentiales; & verè nullus pauperior, & miserior eo, qui indiget gratiâ Dei.

ÿ. 1. Domine exaudi orationem meam: & clamor meus ad te veniat.

Petit gratiam bene orandi, h. e. aptè ad impetrandum. Ecclesia hunc ÿ, assiduè pronuntiat tanquam præparationem ad reliquas petitiones. Domine fac me sic orare, ut dignus sim exaudiri. Dein affectûs gratiâ idem repetit. Clamor &c, fac ut oratio mea sit vehemens clamor cordis, qui non deficiat in viâ, sed ad te in altissimo throno perveniat. Multa impediunt, ne oratio nubes penetret, defectus fidei, fiducia, humilitatis &c.

ÿ. 2. Non avertas faciem tuam à me, in

A 2

quacun-

4 (o)

quacunque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.

ψ. 3. *In quacunque die invocavero te, velociter exaudi me.*

Prima gratia, & fons gratiarum est respici à Deo. *Non avertas &c.*, non projicias me à facie tuâ, ut sic magis, & magis in peccatis tabescam. *In quacunque die tribulor*; hæc est altera gratia, nempe agnitio turpitudinis, & miseriæ, quæ ex respectu vultûs Dei sequitur: tunc homo incipit supremum medicum invocare. Ait igitur: quandocunque ex respectu gratiæ tuæ spiritum contribulatum gero, & inde clamo ad te, peto, ut benignè exaudias me, & quidem *velociter*, ne, si fortè tardaveris, non invenias, quem sanes.

ψ. 4. *Quia defecerunt sicut fumus dies mei, & ossa mea sicut cremium aruerunt.*

Ratio, cur petat *velociter* exaudiri: ne scilicet, nisi peccati vulnus velociter curetur, vitâ citissimè ad finem tendente, plaga fiat incurabilis. *Quia defecerunt &c.*, tempus vitæ meæ hæctenus pertransiit instar fumi, & sinè dubio sic transibit, quod superest. *Et ossa*, quæ sunt quasi columnæ totius corporis, brevissimo tempore aruerunt,

runt, & debilitata brevi ruina minantur. Cremium est lignum, seu virgultum aridum, quod facile cremari potest.

¶. 5. *Percussus sum ut fœnum, & aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum.*

Pergit deplorare statum suum præteritum: à sole prosperitatis mundanæ percussus sum, ut fœnum, quod facillimè exarescit: & aruit cor meum, quia occupatus in curis hujus Mundi, oblitus sum comedere panem veritatis cælestis, qui propriè panis noster est, non communis cum bestis.

¶. 6. *A voce gemitus mei, adhesit os meum carni meæ.*

Explicat dolorem vitæ præteritæ per fructus, & signa veræ pœnitentiæ, quæ sunt fletus, & jejunia. A continuo fletu obliviscitur caro comedere panem suum, & sic adherent ossa carni, seu pelli suæ, ut explicat S. Hieron.

¶. 7. *Similis factus sum Pelicano solitudinis; factus sum sicut nycticorax in domicilio.*

¶. 8. *Vigilavi, & factus sum sicut passer solitarius in tecto.*

Addit ad fletum, & jejunia solitudinem, & vigiliis, quæ propria sunt verè pœnitentium.

tentium. Nisi enim quis à frequentia hominum ad tempus se subducat, & seriò vigilans recogitet magnitudinem, & multitudinem peccatorum suorum, vix fieri potest, ut ea dignè defleat. Tres aves commemorat, quibus pœnitentem similem facit, *Pelicanus*, aliàs *Onocratulus*, avis est in solitudine degens. *Nycticorax*, alias noctua degit in domibus dirutis; unde dum legimus *ψ. 7.* In domicilio, supple diruto. *Passer solitarius* habitat quidem in domibus, sed in parte domus supremâ, ut magis supra domos, quàm in domibus habitare dicendus sit. Hæ tres aves significant tria genera pœnitentium. Alii loca omnino deserta petunt, ut Maria Magdalena, Maria Ægyptiaca, Paulus primus Eremita, Antonius, Hilarion &c. Et sicut Pelicanus, teste S. Hieron., cum venenatis animantibus, & præcipuè serpentibus bellum gerit; sic Anachoritæ cum dæmonibus assiduè luctantur, & ex victoriis adversus eos quasi pascuntur. Alii pœnitentiam agunt intra civitates, sed in cœnobiis, & exiguis cellulis, quasi in tuguriis, & à mundo separati. Et sicut Nycticorax dicitur quasi *noctua clamans*, nempe ex timore: ita pœnitentiam
 am

nam agentes ex timore judiciorum Divinorum magnam noctis partem in orationibus, & canticis spiritualibus consumunt. Alii demum, qui vel conjugati, vel officio publico fungentes, non possunt corpore ab hominum frequentia separari, velut passer solitarii in tectis habitant, eminentes animo non solum super turbas, sed etiam super ipsas domos. Hi quidem in Mundo sunt, sed de Mundo non sunt, dum non subjiciuntur opibus, honoribus, sæculi negotiis; sed ea sibi subjiciunt, illis præsent, ea disponunt, dispensant, nec sinunt se ita capi, quin animus liberè in solitudine degat, & in cælis subinde versetur. Horum est proprium vigilare adversus tentationes, & pericula sua, & suorum; prædicare super tecta, verbo, & exemplo iis, quibus præsent. Est hoc certò genus utilissimæ pœnitentiæ, in sublimi loco humilitatem servare; in amplis opibus sobrio victu, & tenui vestitu contentum esse, ut abundanter tribui possit iis, qui necessitatem patiuntur; in magnâ peccandi licentiâ corpus castigare jejniis, & vitæ asperitate in servitute redigere; demum proximis ex cha-

ritate servire, eorum infirmitatibus compati, eorum molestias, & scandala sustinere.

¶ 9. *Totâ die exprobrabant mihi inimici mei, & qui laudabant me, adversum me jurabant.*

Semper vita serio pœnitentiam agentium displicet iis, qui in peccatis hærere volunt. Qui mihi erunt amici ob communia studia iniquitatis, jam mihi, in alterum hominem mutato, facti sunt inimici, & semper exprobrabant mihi hanc mutationem, quasi insipienter agerem: & qui antea me laudabant, ut prudentem, & fortem socium suum, jam juramento inter se præstito adversum me conspirabant.

¶ 10. *Quia cinerem tanquam panem manducabam, & potum meum cum fletu miscebam.*

Dat causam exprobrationis. Quoniam insipientiam putabant tantam austeritatem vitæ spontè susceptam: comedebam scilicet panem subcinericium, non excusso cinere; & inter bibendum vinum non lætabar, sed flebam ob memoriam admissæ offensionis Divinæ. Vel: cinerem, h. est. actione pœnitentiæ reficiebam animam, ut pane refici corpus solet: & lacrimis sitim internam reconciliationis temperabam, ut aquâ, vel vino sitim corporis.

ψ. 11. *A facie ira, & indignationis tuae,
quia elevans allisisti me.*

Ideo cinerem manducabam &c., & potum miscebam &c., quia videbam iram, & indignationem tuam adversus me succensam ob peccata mea: hoc inde agnoscebam, quia elevans me ex gratia tua ad maximam dignitatem amici, & filii tui, allisisti, de illa dignitate dejecisti, ut nihil sani, vel boni in me remaneret, & sim factus servus rebellis, & fugitivus.

ψ. 13. *Dies mei sicut umbra declinaverunt,
& ego sicut fœnum arui.*

Signum, & pars quædam allisionis est hæc ipsa nostra mortalitas. Non solum ob delicta mea à te allisus sum, sed & ex communi allisione ob Adæ peccatum, dies mei transierunt, ut umbra insensibiliter, & continuo movetur, dum, sole cadente, penitus evanescat. Et qui creatus eram, ut semper sicut Palma virerem, allisus in mortalitatem, ut fœnum, exarui.

ψ. 13. *Tu autem Domine in æternum permanes,
& memoriale tuum in generationem, & generationem.*

Jam in personam pauperis pœnitentis, post explicatam miseriam concipit spem recon-

ciliationis per Christum, quem prædicat, & alloquitur. Ego quidem, sicut fœnum arui; *Tu autem Domine, quem expectamus Messiam, in æternum permanes: & memoria tua propagabitur semper, quia semper per temporum successiones erunt, qui recordentur mirabilia opera tua.*

ψ. 14. *Tu exurgens misereberis Sion, quia tempus miserendi ejus, quia venit tempus.*

Ideo memoriale tuum semper propagabitur, quia tu quoque non oblivisceris misereri populi tui, sed exurgens quasi à longo somno misertus advenies, & liberabis nos: quia in spiritu video, quòd propè fit, ut venias: imò in mente meâ jam venisti, quia rem futuram, ex certitudine luminis prophetici, cerno ut præsentem.

ψ. 15. *Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus, & terra ejus miserebuntur.*

Jam prædicat Christi Apostolos. Quoniam iis, quos tibi in servos elegisti, placuit ædificatio novæ Jerusalem, placuit colligere lapides vivos, qui super fundamentum jam positum superædificarentur; & terram ipsam novæ Jerusalem fovebunt, & amabunt, ut mater infantem uteri sui fovet.

ψ. 16. *Et timebunt gentes nomen tuum Domine, & omnes Reges terra gloriam tuam.*

Tunc, cū ædificabitur nova Jerusaleme, gentiles convertentur, & timebunt timore sancto *Nomen tuum Domine Jesu Christe;* & omnes Reges pariter convertentur, & timebunt majestatem tuam, ut Regis Regum sedentis ad dexteram Patris, & venturi Judicis vivorum, & mortuorum.

ψ. 17. *Quia ædificavit Dominus Sion, & videbitur in gloria sua.*

Ideo gentes omnes, & Reges timebunt gloriam Christi, quia, iis licet repugnantibus, jam ædificavit Ecclesiam suam, ut portæ Inferi prævalere non possint; & postea videbitur in gloriâ suâ, quando veniet cum omnibus Angelis, in nubibus cæli, cum potestate magnâ judicare sæculum.

ψ. 18. *Respexit in orationem humilium, & non sprexit preces eorum.*

Ideo videbitur Filius Dei in gloria sua, quia respexit in orationem humilium Martyrum, aliorumque piorum fervorum suorum, & non sprexit preces eorum, & ideo veniet judicaturus, & vindicaturus sanguinem eorum effusum.

ψ. 19. *Scribantur hæc in generatione alte-*

ra, & populus, qui creabitur, laudabit Dominum.

Notentur hæc mysteria pro generatione olim futurâ : & populus, qui erit futuris temporibus, laudabit Dominum, cum viderit impleta, quæ tantò antea prædicta sunt.

ψ. 20. Quia prospexit de excelso Sancto suo: Dominus de Cælo in terram aspexit.

Ideo populus novi Testamenti laudabit Dominum, quia Dominus de Cælo in terram aspexit, non otioso intuitu; sed ut de excelso fieret humilis, & in terris videretur, & cum hominibus versaretur.

ψ. 21. Ut audiret gemitus compeditorum, ut solveret filios interemptorum.

Ideo Dominus usque ad terram se humiliavit, ut de proximo audiret gemitus eorum, quos Dæmon captivos retinebat; & ut, audito gemitu, eos liberos dimitteret. Per *filios interemptorum* intellige filios veteris Adami, & Evæ, quos primos occidit serpentis astutia.

ψ. 22. Ut annuntient in Sion nomen Domini, & laudem ejus in Jerusalem.

Venit Dominus salvare compeditos, & eruere de potestate tenebrarum, ut con-
verſi

versi ad Deum vivum, & verum, glorificent nomen Domini in Spirituali Sion, quæ est Ecclesia. *Et laudem &c.* Idem repetit.

ψ. 23. *In conveniendo populos in unum, & Reges, ut serviant Domino.*

Tunc illi laudabunt Dominum, quando populi nationum, antè per varias Idololatrias divisi, & ipsi Reges eorum convenient in unum corpus Ecclesiæ, ut *serviant Domino.*

ψ. 24. *Respondit ei in via virtutis sua, paucitatem dierum meorum, nuntia mihi.*

Hic ψ. obscurissimus est, quoad verba, & quoad sensum. Sequor Em. Bellarminum: Dixerat Dominus Propheta: *Scribantur hæc in generationem alteram &c.* Vide ψ. 19. *Respondit ei* Propheta, cum esset *in viâ* vitæ suæ robustissimæ: fac, ut intelligam, & seriò mihi persuadeam, paucos fore dies vitæ meæ, ne fortè deceptus hoc flore ætatis, arbitrer me longissimam vitam habiturum, & rapiar hinc, quando minùs cogito, immaturus, & imparatus, & non pertineam ad populum, qui creabitur, & perpetuò te laudabit in Cælesti Jerusalem.

ψ. 25. *Ne revoces me in dimidio dierum meo-*

meorum : in generationem, & generationem
anni tui.

Quia dixerat : *Paucitatem dierum meorum nuntia mihi*, addit orans : *ne revoces me de curriculo vitu in medio cursu*, quando minus exspecto mortem, & me paratum non invenires. Tum addit rationem : *Anni tui, Domini æterni sunt*, & generationi, ac generationi coexistunt sine ullo fine : æquum igitur est, ut hominem permittatis tam diu vivere, quamdiu necesse est, ut bene moriatur.

ψ. 26. *Initio tu Domine terram fundasti, & opera manuum tuarum sunt celi.*

ψ. 27. *Ipsi peribunt, tu autem permanes, & omnes sicut vestimentum veterascent.*

ψ. 28. *Et sicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur : tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.*

Probat ratione theologicâ, solum Deum esse æternum, quia ipse solus immutabilis est : nam ipse idem semper manens mutavit cælos de non esse ad esse, & rursus mutabit de esse ad non esse. A principio antequam mundus esset, tu Domine eras, & terram inferiorem Mundi partem, à fundamentis fecisti, non super fundamentum aliquod præexistens posuisti. E-
tiam

tiam cælos , superiorem partem Mundi , non per Angelos , aut alios opifices , sed propriis manibus , h. e. tuâ potentiâ , & sapientiâ condidisti. *Ipsi peribunt &c.* h. e. si veterascerent cæli , & perirent , tu tamen idem maneres : vel sensu absoluto : cæli peribunt , seu mutabuntur mutatione accidentali , quoad motum stellarum , influxum caloris , generationes rerum inferiorum ; quo modo etiam terra peribit quoad productionem herbarum , animalium &c. *Et omnes sicut vestimentum veterascent* , consumuntur quoad externam figuram. Et sicut pallium aliquod vetus , removebis à cælis externum istum habitum , & novo indues ; tu verò nullo modo mutaberis , quantâvis longitudine annorum.

¶. 29. *Filii servorum tuorum habitabunt , & semen eorum in sæculum dirigitur.*

Descriptâ æternitate Dei , & Mundi consummatione , prædicit , in Mundo renovato participes fore æternitatis ejus *servos* , Patriarchas , & *filios* illorum , Apostolos , & *filios* Apostolorum , seu omnes pios Christianos : non quòd in futuro sæculo futura sit præpagatio filiorum , sed quòd ad beatam illam requiem perventuri sunt omnes fideles

deles servi Dei cum omnibus posteris, qui eorum pietatem imitati fuerint. En lector, quò perducatur vera pœnitentia, quæ initio Psalmi descripta est: perducit enim ad æternam felicitatem cum Deo, sinè quâ peccator in æternis suppliciis mansisset cum Diabolo.

PSALMUS C. II.

Titulus, *Ipsi David.*

Argumentum: *Primò exponit beneficia Dei erga electos, tum in hac vitâ, tum futurâ: deinde ostendit, unde veniant ista beneficia, & ad quos pertineant, nempe esse opera ineffabilis misericordie Divinae erga timentes Deum, demum cum impar sibi videatur ad agendas gratias, ad hunc finem invitat omnes Angelos, imò omnes creaturas.*

Psalmus dulcissimus est, & ad fiduciam in Deum erigendam, & collocandam aptissimus; modò post actam de peccatis quantumvis gravibus pœnitentiam, Deum verè, & ex corde timeamus.

Ps. 1. Benedic anima mea Domino, & omnia, quæ intra me sunt, nomini Sancto ejus.

David piè credens, unum se esse de numero Electorum Dei, excitat ipse se in per-